

Els alumnes que llegeixen pel plaer de llegir treuen més bones notes, tant en ciències com en lletres, segons un estudi. I és que llegir ens fa humans –per tant, éssers socials– i, alhora, ens ajuda a entendre mirades diferents a la vida

Portada

COM MÉS LLIBRES, MILLORS NOTES

TRINITAT GILBERT

Un informe de l'organisme públic nord-americà National Endowment for the Arts sostenia, fa uns anys, que els joves que llegien pel plaer de llegir treuen més bones notes. I l'estudi subratllava que era així tant en les assignatures de lletres com en les de ciències. Així doncs, evadir-se a un món imaginari construït només amb les paraules exigiria una estructura mental que, després, permetria a l'alumne sortir-se'n amb facilitat en els estudis.

A la Universitat Autònoma de Barcelona la professora Teresa Ribas està d'acord amb els resultats de l'informe. "El coneixement abstracte i sistematitzat necessita la llengua escrita, és a dir llegir i escriure, perquè es pugui consolidar, així que a una criatura o un jove que llegeixi amb dificultats o que no senti curiositat per llegir és gairebé segur que li serà més difícil d'assolir una part dels aprenentatges escolars".

Per tant, si donem per bo que la lectura ajuda a millorar les notes, la pregunta crucial és com convencem els joves que llegeixin en un temps en què les activitats per evadir-se i entretenir-se les ofereix un aparell que porten sempre a la butxaca, el mòbil. Per no esmentar-ne d'altres. I també tenint en compte les xifres de fracàs escolar a casa nostra, de les més altes de la Unió Europea, perquè es considera que Catalunya, i també Espanya, tenen el percentatge més elevat d'alumnes que no obtenen el títol de l'ESO a l'edat que tocaria.

Com convèncer-los, doncs? Per començar, oferint-los lectures ajustades a la seva edat, com argumenta Joan Portell, pedagog i escriptor. "És molt diferent oferir un llibre a un nen de sis anys, que tot just acaba de començar a volar sol en les seves lectures, que a un jove adolescent, a qui qualsevol

proposta del seu pare o mare li semblarà una imposició". Així doncs, segons l'edat, els passos a seguir seran uns o altres.

LECTOR DE REFERÈNCIA

En l'adolescència, la figura del mediador (entre el llibre i el lector) és molt important. Un bibliotecari escolar, un professor lector o un amic de la família es poden convertir en una figura que pot influir en el jove. "Tots els ciutadans hauríem de tenir en compte que quan anem en tren, o en metro, i hi ha una criatura, pot convertir-se en model si està llegint un llibre i no està mirant el mòbil", continua Portell. Aquesta teoria del mediador en l'etapa de l'adolescència podria deslliurar la figura de la família com a cabdal per fer fills lectors. Esclar que el fet que la criatura hagi crescut en un ambient lector hi té un pes, sosté la professora de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) Teresa Ribas, però arriba un moment, com subratlla Portell, que el que els pares recomanen serà el que menys atraurà als joves.

Seguint aquest fil, el protagonista de la fotografia d'aquest reportatge, Albert Ferrer Parés (15 anys), explica que la lectura obligatòria de l'assignatura de castellà li ha fet descobrir un autor del qual s'ha llegit quatre volums de cop en un trimestre. L'escriptor és Carlos Ruiz Zafón. "Ara tinc clar que m'agraden els llibres de misteris, i que els volums destinats al públic adult m'entretenen molt més que els juvenils", diu. No és que tingui res en contra dels llibres de literatura per a joves, però un cop llegits els volums que teòricament estan destinats als adults ja no vol fer marxa enrere.

La lectura obligatòria li ha fet descobrir un gènere que l'ha atret amb

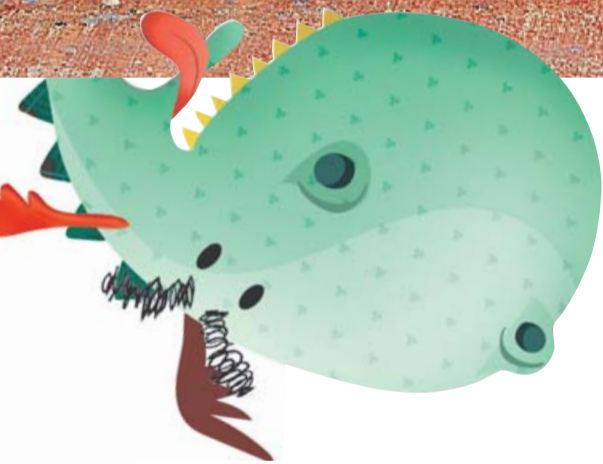
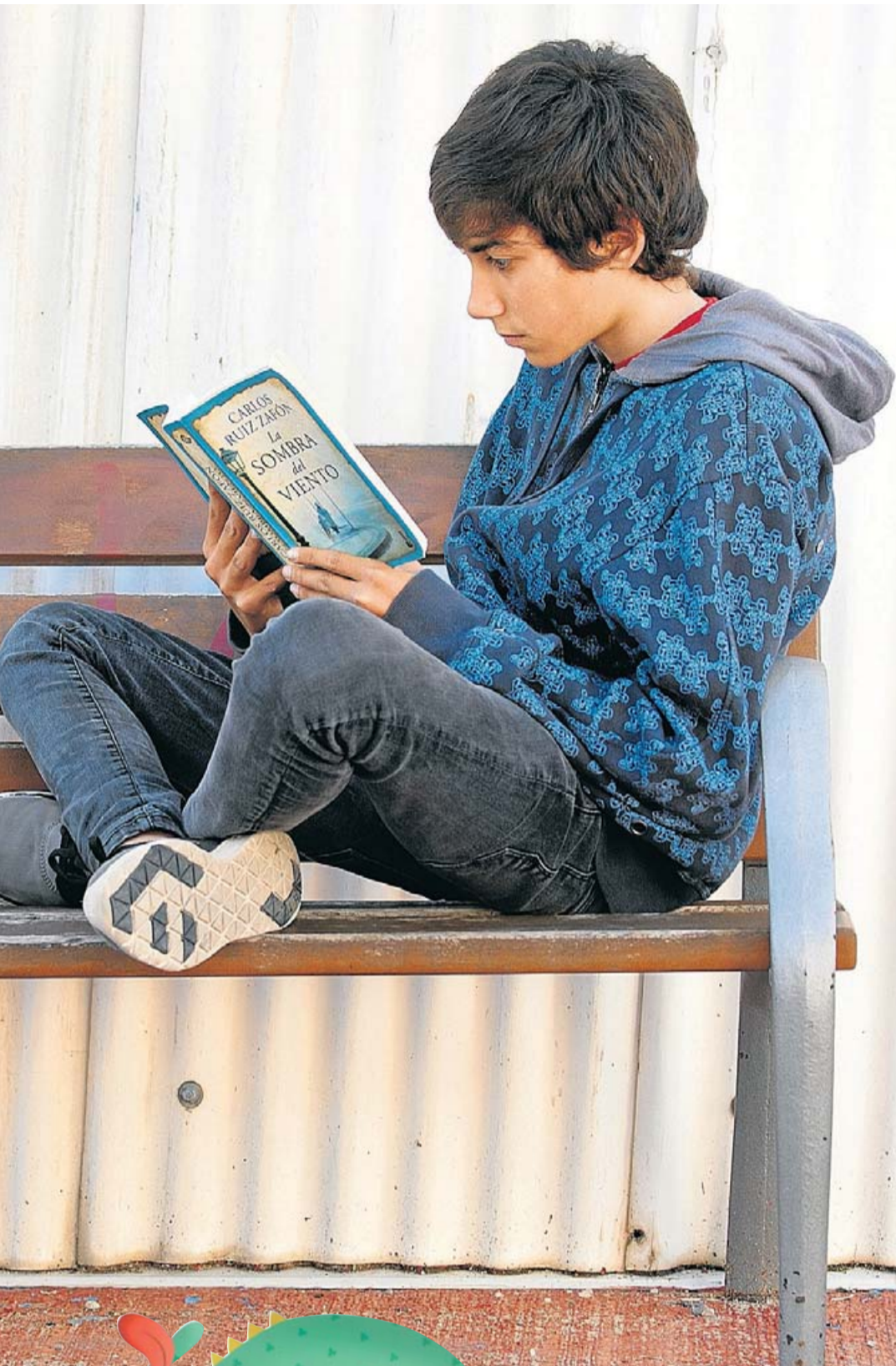
passió. No és que no fos bon lector fins ara, però els deures, les activitats extraescolars i el ritme frenètic l'havien sumit en una època de lectures més esporàdiques. A més, la lectura de Ruiz Zafón li ha permès fer el salt a la literatura adulta. Ha deixat enrere els llibres juvenils (com *Wonder*, que el va llegir en tres dies i sense poder anar a dormir a l'hora que tocava de tant que li agradava, o també tots els volums de Harry Potter).

LLEGIR I ESTIMAR

La professora Teresa Ribas afirma que el millor consell perquè els joves llegeixin és estimar-los. "Els hem de mostrar el nostre afecte, i a partir d'aquí indagar què els agrada", perquè és així com adult i jove poden buscar junts un llibre que sigui del seu interès. "També l'haurem d'acompanyar" en la lectura, "perquè caldrà que li oferim ajudes, la principal de les quals serà compartir l'experiència: llegir, però també comentar junts els textos", afirma Ribas.

La pregunta clau és com convèncer els joves de les virtuts de llegir quan porten a la butxaca l'eina que més els agrada per evadir-se: el mòbil

Un altre debat en la lectura juvenil és la qualitat i sobretot el model de societat que transmeten. En els últims anys han proliferat els títols en què els protagonistes són com més brètols millor i en què els més antisistema són els més atractius. “El lector ha d’establir una empatia clara amb el protagonista del llibre, és a dir, el personatge de ficció ha de reflectir els desitjos d’allò que el lector voldria fer”, reflexiona Portell. En altres paraules, seria un “vol i dol: voler fer un acte rebel però no poder, i per tant consolar-se vivint-lo en la pell del protagonista d’una narració”. Per això la literatura juvenil presenta aquest model antisistema habitual-

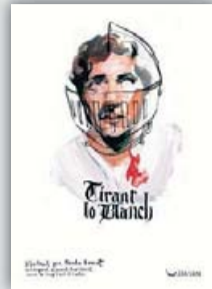
ment. “A més, aquesta literatura és de consum extraoficial, perquè no és obligat ni per l’escola ni per l’institut”.

Tot i això, Portell reconeix que últimament els rebels literaris són més transgressors, perquè és un reflex de l’evolució de la societat. Això no vol dir que la literatura juvenil no hagi d’anar lligada a la qualitat. “Literatura trencadora i ben construïda”, així ha de ser la que llegeixi sempre l’adolescent, malgrat que ell prioritzarà sempre el primer factor.

Per acabar, l’Albert, que ha parlat a tots els seus amics dels llibres que ha llegit, i així ha anat inculcant-los el cuquet del gust de llegir, ja té pensats els pròxims llibres que devorará. Els hi ha recomanat un amic dels pares, que ja els hi ha deixat. **Són els volums d’Albert Sánchez Piñol *La pell freda* i *Pandora al congo*.** “M’han dit que m’agradaran perquè tenen misteri i aventures i perquè també recreen molt bé mons de ficció”, conclou l’Albert, que ja està ben atrapat en la teranyina de la passió lectora.✘

Què poden llegir?

Algunes propostes

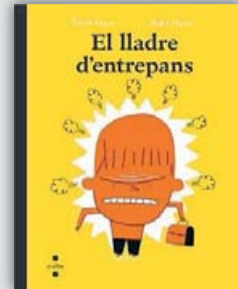

‘Tirant lo Blanch!’

IL·LUSTRAT PER PAULA BONET. TEXT ORIGINAL DE JOANOT MARTORELL. VERSIÓ DE JOSEP VICENT MIRALLES. EDITORIAL DRASSANA

→ El clàssic de la literatura catalana, que tots els joves haurien de conèixer, té una cara nova gràcies a la il·lustradora Paula Bonet i el periodista Josep Vicent Miralles, que ha revisat l’obra escrita per l’autor medieval Joanot Martorell. El resultat és un llibre molt atractiu.

A partir de 12 anys.

‘El lladre d'entrepanes’

PATRICK DOYON I ANDRÉ MAROIS. EDITORIAL CRUÏLLA

→ És un llibre que fa dibuixar un somriure a cada pàgina que es llegeix i crea escenes de suspens fins que arribes a descobrir, al final de tot, qui és el lladre dels entrepanes del protagonista.

Atenció al detall que els pares tenen cada dia del món amb la criatura: petites notes amb missatges positius que li deixen al costat de l’entrepà! **Recomanable a partir de 8 anys.**

‘La carta més alta’

DE LA COL·LECCIÓ ‘L’AGUS I ELS MONSTRES’. DE JAUME COPONS I LILIANA FORTUNY. EDITORIAL COMBEL

→ Un nou volum de la saga de l’Agus, que porta els monstres i el protagonista a passar tot d’aventures per aconseguir l’objectiu que es busca des del primer llibre de la col·lecció: trobar el llibre que permetrà als monstres tornar al seu país. Una col·lecció molt recomanable que destil·la amor per la literatura.

A partir de 7 anys.

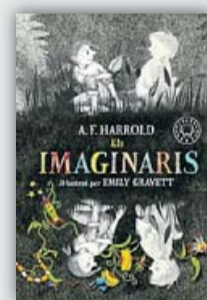

4) ‘El millor dia de la meua vida’

DE RAIMON PORTELL. IL·LUSTRACIONS DE JOMA. ED. ANIMALLIBRES

→ L’escriptor Raimon Portell, que el 2005 va guanyar el Premi de la Crítica Serra d’Or, ha ideat un llibre en què la mare, sense esma i cansada, demana al fill que escrigui com li ha anat el dia. Li proposa que ho escrigui perquè així, quan ja no estigui tan cansada, ho podran llegir junts. Els amics, les aventures i més misteris seran els motors de la redacció que el protagonista fa a la seva mare.

Recomanable a partir de 8 anys.

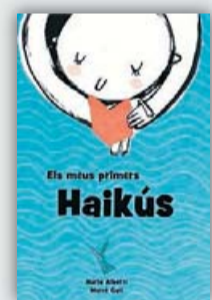

5) ‘Els imaginaris’

A.F. HARROLD. IL·LUSTRAT PER EMILY GRAVETT. EDITORIAL BLACKIE BOOKS

→ Pot arribar a semblar un llibre de por perquè algunes escenes estan sembrades d’aquest sentiment, però a poc a poc el lector entén que els personatges que acompanyen els protagonistes són els seus amics invisibles, que recrea amb una perfecció detallista, i que la mare entén. És un llibre divertit i ple de suspens, que es llegeix d’una tirada.

A partir de 12-13 anys.

6) ‘Els meus primers haikús’

NÚRIA ALBERTÍ I MERCÈ GALÍ. EL CEP I LA NANSÀ EDICIONS

→ Un tresor literari per als més petits de la casa. A l’hora d’adquirir el llenguatge, no hi ha res millor que jugar-hi, llegir-los versos que els facin pensar i sobretot que els facin imaginar nous mons. Les il·lustracions de Mercè Galí segur que els aniran molt bé. I com a mostra, un haikú: “L’arc de Sant Martí s’ha trencat a bocinets per sobre del prat”.

Recomanable a partir de 2 anys.